

POSTANOWIENIE

26 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 26 marca 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M. C.

przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.

o ustalenie i zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W. od wyroku Sądu

Apelacyjnego w Szczecinie

z 8 września 2022 r., I ACa 127/22,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

II. zasądza od Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz M. C. tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego kwotę 2 700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty i oddala dalej idący wniosek powoda o zasądzenie tych kosztów.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 8 września 2022 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie, w ten sposób, że punkcie:

1. ustalił, że umowa o kredyt hipoteczny zawarta 27 stycznia 2006 r. pomiędzy powodem a pozwanym, jest nieważna;

2. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwoty: 38.480,70 zł, 27.966,65 CHF - każdą z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 29 września 2020 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 2.085,28 CHF z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 9 lutego 2021 r. do dnia zapłaty;

3. oddalił powództwo w pozostałej części;

4. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 6.417,00 zł tytułem kosztów procesu, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 września 2022 r. do dnia zapłaty (punkt I.), oddalił apelację w pozostałej części (punkt II.) i orzekł o kosztach postępowania (punkt III.).

Skargę kasacyjną od powyższego orzeczenia wniósł pozwany Bank zaskarżając je w części uwzględniającej roszczenie powoda i orzekającej o kosztach postępowania. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na dyspozycję art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2, nie wskazał jednak przepisów prawa, które w jego ocenie wywołują rozbieżności w orzecznictwie w rozumieniu wskazanego przepisu, należało zatem przyjąć, że art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. został wskazany przez skarżącego omyłkowo. Pozwany skonstruował natomiast cztery zagadnienia prawne:

- czy zawarte w regulaminie do umowy klauzule przeliczeniowe należy oceniać jako dotyczące głównych świadczeń stron, także w sytuacji gdy umowa o kredyt od początku swojego obowiązywania dopuszczała wypłatę i spłatę kredytu bezpośrednio w walucie obcej bez zastosowania określonego w regulaminie mechanizmu przewalutowania, który miał charakter subsydiarny;

- czy w przypadku uznania przez sąd, że regulamin do umowy kredytu (określającej kwotę kredytu w walucie obcej i zobowiązującej kredytobiorcę do spłat w walucie obcej) zawiera niedozwolone klauzule przeliczeniowe powoduje upadek całej umowy kredytu, czy też jest możliwe jej dalsze wykonywanie jako umowy o kredyt walutowy sensu stricto;

- czy wywodzony w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz sądów polskich (w tym Sądu Najwyższego) z art. 385¹ § 1 i 2 k.c. oraz art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13/EWG, obowiązek pouczenia konsumenta przez sąd o możliwych skutkach uznania postanowień umownych za niedozwolone oraz

odebrania od niego oświadczenia w zakresie skorzystania lub rezygnacji z ochrony związanej ze stwierdzeniem przez sąd abuzywności klauzul umownych, ma znaczenie o charakterze materialnoprawnym, a tym samym czy jego niedochowanie skutkuje przedwczesnością wyrokowania w zakresie uznania postanowień umownych za niedozwolone, a również jaki jest zakres informacyjny tego obowiązku oraz czy wystarczającym jest uzyskanie oświadczenia od pełnomocnika procesowego konsumenta, a nie od samego konsumenta;

- czy w przypadku uznania, że bank, na podstawie postanowień zawartych w umowie kredytu, którego wysokość, a także raty zostały określone w walucie obcej, miał możliwość dowolnego i jednostronnego określania kursów wymiany walutowej przy wypłacie i spłacie kredytu z przeliczeniem na złote polskie, za abuzywne powinny zostać uznane wszystkie postanowienia umowne odnoszące się do waluty obcej, czy też abuzywnością są w takim wypadku dotknięte tylko te postanowienia, które dają bankowi możliwość stosowania określonego w tabeli kursowej kursu wymiany walutowej, a pozostałe postanowienia umowne odnoszące się do waluty obcej, w tym zwłaszcza określające walutę i wysokość kredytu oraz rat kredytu, nie stanowią postanowień niedozwolonych w rozumieniu Kodeksu cywilnego.

Powód wniósł o odmowę przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i orzeczenie o zwrocie na jego rzecz kosztów postępowania w wysokości dwukrotności stawki należnej na podstawie właściwych przepisów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do

czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Skarga kasacyjna strony pozwanej nie zawiera argumentów dostatecznych dla uznania, że skarżący skutecznie wykazał, że w sprawie zachodzą powołane przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Nie rozważając ponownie wszystkich podnoszonych przez skarżącego kwestii, które stanowiły już przedmiotem wielu wypowiedzi Sądu Najwyższego, były szczegółowo i wyczerpująco omawiane, należy zauważyć, że Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że niedozwolone są postanowienia umowne pozostawiające możliwość ustalenia kursu CFH, a tym samym wysokości świadczeń stron, arbitralnej decyzji jednej z nich; takie postanowienie umowne uznawane jest za niedopuszczalne w każdej sytuacji (zob. np. wyroki SN: z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016, nr 11, poz. 134; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21). Analogicznie oceniane są przez Sąd Najwyższy klauzule przeliczeniowe w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego do waluty obcej, jako określające główne świadczenie stron (zob. np. wyroki SN: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V

CSK 382/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22; podobnie w orzecznictwie TSUE zob. wyroki: z 30 kwietnia 2014 r., C-26/13, Kásler i Káslerné Rábai, pkt 49-50; z 26 lutego 2015 r., C-143/13, Matei, pkt 54; z 23 kwietnia 2015 r., C-96/14, Van Hove, pkt 33; z 20 września 2017 r., C-186/16, Andriuc i in., pkt 35; z 14 marca 2019 r., C-118/17, Dunai, pkt 48; z 3 października 2019 r., C-260/18, Dziubak, pkt 44).

Konsekwencją uznania postanowienia umownego za bezskuteczne jest działająca *ex lege* sankcja bezskuteczności niedozwolonego postanowienia, połączona z zasadą związania stron umową w pozostałym zakresie (zob. np. uchwała SN z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56). W orzecznictwie przyjmuje się jednocześnie, że w sytuacji, gdy eliminacja niedozwolonego postanowienia umownego doprowadzi do takiej deformacji regulacji umownej, że na podstawie pozostałej jej treści nie da się odtworzyć treści praw i obowiązków stron, nie można przyjąć, iż strony pozostają związane pozostałą częścią umowy (zob. wyroki SN: z 1 czerwca 2022 r., II CSKP 364/22; z 28 września 2022 r., II CSKP 412/22).

Wobec powyższego nie można przyjąć, że wskazane przez skarżącego kwestie stanowią istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Sąd Najwyższy nie znajduje także nowych argumentów, mogących świadczyć o potrzebie modyfikacji obecnego stanowiska.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1, 1¹ i 3, art. 99 k.p.c. w związku z § 2 pkt 6, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, nie znajdując podstaw do przyznania na rzecz powoda kosztów wyższych, niż przewidują właściwe przepisy.

[SOP]

(r.g.)

